

ΑΠΟ ΤΕΣ "ΑΛΗΘΙΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ,"*

ΤΟ ΝΥΦΙΚΟ ΦΟΡΕΜΑ

Α'

ΗΤΑΝ κάμποσος καιρός όπου ο Μάρκος Χρυσογένης εὑρίσκει μεγάλην ἀλλαγὴν στοὺς τρόπους καὶ στὰ φερσίματα τῆς γυναίκας του. Συχνά, μέσα στὲς καλλίτερες στιγμὲς τῆς οἰκογενειακῆς χαρᾶς, μιὰ σκοτεινὴ θλίψη ἐσυγγένιαζε τὸ ὅρατο πρόσωπό της.

Ἡ σαγηνευτικὴ ὡμορφιά της ἐλάδαινε μίαν ἐχθρικήν ἐκφραση. Στὰ ἡδονικὰ μάτια της, ποὺ πρῶτα ἐφωσφόριζεν ἡ μαγικὴ ἐκείνη λάμψη ποὺ σέρνει τὸν ἄνθρωπο στὴν ἡδονικὴν ἄβυσσο μιᾶς θανάσιμης ἀγάπης, τώρα ἐλαμπεν ἓνα κρυφὸ μῖσος.

Ἐσπερικὴ καὶ εὐαίσθητη ἐγρικοῦσεν, ὅπως πάντα, στὰ σπλάχνα της τὸν ἀχόρταστον ἡδονικὸν ὄργασμό, ποὺ σέρνει τὸ θῆλυ πρὸς τὸν ἄνδρα γιὰ νὰ σβύσῃ τὸν αἰῶνιο πόθο. Ἀλλὰ καὶ σ' αὐτὲς τὲς στιγμὲς ἀκόμη ἐδειχνεν ἓνα παράξενο πείσμα, ποὺ ἔμοιαζε σὰν ἀποστροφὴ, κάποιες ἰδιοτροπίες ποὺ ἔμοιαζαν μὲ περιφρόνηση.

Εἶχε πάντα τὴ γυναίκειαν ἀδυναμία νὰ εἶναι κομψὴ καὶ στολισμένη. Ἀκόμη εἶχε μιὰ περίεργη ἀγάπη, μιὰ μεγάλη λατρεία στοὺς θρησκευτικοὺς τύπους. Ἦταν εὐτυχισμένη ὅταν εὐρίσκετο σὲ μιὰ ἐκκλησιὰ ἢ σ' ἓνα σαλόνι.

Πάντα ἦταν θρησκόληπτη. Ἡ κρεββατοκάμερά της ἦταν ἓνα

* ΣΗΜ.— Διηγοῦμαι πραγματικὰ γεγονότα, ὅπως μοῦ τὰ ἔχουν ἐξιστορῇσει, ἢ ὅπως τὰ εἶδα νὰ περνοῦν μπροστὰ στὰ μάτια μου. Ἀλλαξά μόνο τὰ ὀνόματα κ' ἔδωσα μιὰ τεχνικώτερη πλοκὴ στὴν ὑπόθεσιν. Ἡ βάση εἶναι ἀληθινή. Κάποτε στὴ ζωὴ συντυχαίνουμε κάποια ψυχολογικὰ δράματα ποὺ δύσκολα φαντασία θὰ μπορούσε ναῦρη. Ἡ καθημερινὴ ζωὴ δημιουργεῖ τὰ βαθύτερα ἔργα ὅπου ἡ μίμηση τῆς τέχνης μᾶς τὰ παρουσιάζει σὰν ἓνα θαμπὸ ἀποτύπωμα.

Μ. Σ.

μεγάλο εικονοστάσι. Κομφές ἀσημοφορεμένες Παναγίες, βυζαντινοὶ ἅγιοι με χρυσοκονδυλιές καὶ μιὰ μεγάλη χρυσοποίκιλτη κανδύλα ἔδιναν σὲ ὅλο τὸ δωμάτιον ἓνα βαθὺ θρησκευτικὸ τόνο.

Ἡ γυναῖκα τοῦ Χρυσογένη ἔμενεν ὥρες γονατισμένη ἔμπρὸς στὰ ἱερὰ εἰκονίσματα. Ἡ θρησκοληψία της ἦταν μιὰ ἐκδήλωση τῆς ψυχῆς της, ὅπως καὶ ἡ ἀδυναμία της στὰ κομφὰ καὶ πολύτιμα φορέματα.

Ὁ Χρυσογένης ἀγαποῦσε τὴν εἰρηνικὴ ζωὴ ἦταν ἄνθρωπος τῆς μελέτης, καί, σκυμμένος στὰ βιβλία του, ἄφινε στὴ γυναῖκά του ὅλην τὴν κοσμικὴν ἐλευθερίαν. Οἱ ὥρες του ἐπερνοῦσαν σιγαλὲς στὸ ἐρημικὸ γραφεῖο του μὲ τὲς μεγάλες βιβλιοθήκες, ποὺ ἐσκέπαζαν καὶ τοὺς τέσσερους τοίχους.

Ἦταν γαλήνιος, λιγόλογος καὶ γλυκότροπος. Ἐβλεπε τὰ πράγματα μὲ τὰ βαθιὰ καὶ ἐξεταστικὰ βλέμματα τοῦ ἀνθρώπου ποὺ ἐσυνείθισε περισσότερο νὰ σκέπτεται παρὰ νὰ ἐνεργῇ.

Ἦσαν ὅμως κάποιες στιγμὲς ὅπου ὅλη ἡ φαινομενικὴ ἀδιαφορία του ἐχάνετο. Μιὰ παραμικρὴ αἰτία, μιὰ ὑπόφια ἀδικαιολόγητη μποροῦσε νὰ πλημμυρίσῃ τὴν αἰσθαντικὴ ψυχὴ του, νὰ τρικυμίσῃ καὶ νὰ θολώσῃ τὴ σκέψιν του. Καὶ τότε κάνεις δὲν ἤμποροῦσε πλέον ν' ἀναγνωρίσῃ τὸν σοφὸ, τὸν εὐγενῆ, τὸν καλὸν ἄνθρωπο.

Ἐλησμονοῦσε ποῖος ἦταν, ἐλησμονοῦσε ποίους εἶχεν ἔμπρὸς του. Σὰν τὰ μεγάλα ὀρμητικὰ θαλάσσια ρεύματα ποὺ τὰ σκεπάζει μία νεκρὴ ἐπιφάνεια, σὰν τὴ δίνη τοῦ νεροῦ ποὺ ρουφᾷ καὶ καταστρέφει, σὰν τὸν καταρράχτη, ἐξεσποῦσε τυφλὴ καὶ ἄγρια ἡ ὀρμὴ τῆς ψυχῆς του. Τότε ἦταν φοβερός κ' ἐπικίνδυνος. Αὐτὸ ὅμως δὲν τοῦ ἐτύχαινε συχνά, γιατί ἦταν ὅπως ἡ ἀπροσδόκητη θύελλα ποὺ ἔσπερ' ἀναπάντεχα σὲ μιὰ καλοκαιρινὴν ἡμέρα.

Τὲς περισσότερες φορές, σχεδὸν πάντα, ὁ Μάρκος Χρυσογένης ἦταν ὁ ἄφθαστος τύπος τοῦ εὐγενικοῦ, τοῦ καλόγνωμου, τοῦ ἀνεκτικοῦ ἀνθρώπου.

Β'

— Νὰ μὴ μὲ ῥωτᾷς τέτοια πράγματα, γιατί δὲν μπορῶ καὶ δὲν θέλω νὰ σοῦ πῶ τίποτε.

— Ὅχι, θὰ μοῦ πῆς, πρέπει νὰ μοῦ πῆς. Δὲν μπορῶ πλέον νὰ ζήσω ἔτσι. Τὸ μῖσος καὶ ἡ ἀγάπη δὲν κρύβονται, καὶ τὸ νοιώθω πῶς τώρα δὲν μ' ἀγαπᾷς σὰν καὶ πρῶτα.

— Καὶ ἂν εἶναι κι' αὐτό! μπορεῖς νὰ μοῦ ἐπιβάλῃς νὰ σ' ἀγαπῶ! ἀπάντησεν ἀπότομα ἐκείνη.

— Ὅχι, ἀλλὰ θέλω νὰ τὸ γνωρίζω μιὰ φορὰ γιὰ πάντα, εἶπεν ὁ Μάρκος Χρυσογένης· καὶ μ' ἓνα ἀπότομο κίνημα ἐγύρισε τὲς πλάτες στὴ γυναῖκα του καὶ βγῆκεν ἔξω ἀπὸ τὸ δωμάτιο.

Ἦθελε μιὰ ἐξήγησιν, μιὰ ῥητὴ δήλωση ἀπὸ τὴ γυναῖκα του. Τὴν ἔβλεπε πῶς ἐδέχετο κάθε του περιποίησιν μ' ἓνα ψυχρὸν ἐπιφυλαχτικὸ τρόπο, ἐνῶ αὐτὸς τὴν ἐλάτρευεν, ὅπως πάντα.

Τώρα μετανοοῦσεν ἀληθινὰ πῶς εἶχε κάμει αὐτὸν τὸν γάμον.

Είχε νυμφευθῇ ἀπὸ νέος, γιατί ἐπίστευε πῶς ἡ ἀγαμία εἶναι δει-
λία μαζί κ' ἐγωῖσμός.

Ἡ γυναῖκα τοῦ ἦταν κόρη τοῦ λαοῦ, χωρίς περιουσία· εἶχεν
ὅμως τ' ἀμύθητα πλούτη τῆς πλέον σαγηνευτικῆς ὠμορφιάς.

Πρὶν τὴν πάρη ὁ Χρυσογένης, εἶχαν γίνει οἱ ἀρραβῶνες τῆς
μ' ἓνα νέον ὑπάλληλο.

Εἶχαν γίνει ὅλες οἱ προετοιμασίαι τοῦ γάμου, ἦταν ἔτοιμο τὸ
νυφικὸ φόρεμα, ὅταν ἀπότομα καὶ χωρίς αἰτία ὁ πατέρας τῆς νύμ-
φης ἐσκέφθη νὰ διαλύσῃ τοὺς
ἀρραβῶνες.

Εἶχε μάθει πῶς ὁ Χρυσογέ-
νης ἀγαποῦσε τὴν κόρη, καὶ
πῶς κάπου εἶχε πῆ ὅτι, ἂν δὲν
ἦταν ἀρραβωνιασμένη, θὰ τὴν
ἐπαιρνε αὐτός.

Τότε ὁ πατέρας εἶπε ξεκά-
θαρα στὸ γαμπρὸ πῶς διαλύει
τὸν ἀρραβῶνα, γιατί στὴν κόρη
τοῦ ἔχει ἔτοιμον ἄλλο γάμο
πολὺ καλλίτερο. Ὁ Χρυσογέ-
νης ἦταν πλούσιος, καλὸς καὶ
μέ ὄνομα. Ποῖος δὲν θὰ ἤθελε
τέτοια τύχη γιὰ τὴν κόρη τοῦ;
Ὁ γέρος τὰ ἐσυλλογίζετο αὐτὰ
καὶ ἔκαμε καὶ τὴν κόρη τοῦ
νὰ τὰ ἐννοήσῃ.

Ἦστερ' ἀπὸ λίγους μῆνες
ἔγιναν οἱ γάμοι τῆς μετ' ὁ Χρυ-
σογένης.

Τὸ νυφικὸ φόρεμα, χρυσο-
κεντημένο καὶ ὠραῖο σὰν τὴν
πρῶτη ἀγάπη τῆς, ἔτοιμο γιὰ
νὰ τὸ χαρῇ μετ' ὁ ἐκλεκτὸ
τῆς καρδιάς τῆς, τὸ ἐφόρεσε
στοὺς γάμους τῆς μετ' ὁ Χρυ-
σογένης.

Ὁ ἀγαπημένος τῆς ἔκλαιγε
τὴ μοῖρὰ τοῦ, σὰν ἄγγελος ἀποδιωγμένος ἀπὸ τὸν παράδεισο.

Ἀλλὰ ἡ γυναῖκα εἶναι τὸ πλέον ἄστατο πράγμα τοῦ κόσμου.
Ἐφαίνετο παρηγορημένη ἀπὸ τὸ γάμο τῆς γιατί ὁ Χρυσογένης
ἦταν πλούσιος, κ' ἐκεῖνὴ ἔνοιωθε μέσ' ἑστὴν ψυχὴ τῆς τὸ κυρίαρ-
χον αἶσθημα ποῦ ἐμπνέει στὴ γυναῖκα φιλοτιμίαν ὁ πόθος τῆς
ὑπεροχῆς.

Ἦθελε νὰ εἶναι ἡ ὠραία καὶ ἡ ἀσύγκριτη, ἡ μοναδική. Ἡ φιλο-
δοξία τῆς, ὅπως καὶ κάθε ἄλλης γυναίκας ἡ φιλοδοξία, ἦταν νὰ
λάμπῃ, νὰ φανῇ, νὰ εἶναι ἡ πρώτη. Καὶ μετ' ὁ ὠμορφιά τῆς καὶ

(Οἱ ὥρες τοῦ ἐπερνοῦσαν σιγαλὲς
στὸ ἐρημικὸ γραφεῖο τοῦ)

μέ τὰ πλούτη τοῦ ἀνδρός της, γλυκεῖα καὶ ποθητή, θὰ ἐμάγευε καὶ θὰ ἐσκλάβωνε, θὰ ἦταν παντοῦ ἡ βασίλισσα, καὶ ἡ νίκη θὰ ἦταν πάντα δική της.

Γιαυτὸ ἀποφάσισε νὰ παρηγορηθῇ.

Ἐξῆσαν κάμποσα χρόνια μετὸ Χρυσογένη χωρὶς καμμιὰ δυσάρεστη παρεξήγηση.

Ὁ δεσμός ποῦ τοὺς ἔνωνε δὲν ἦταν ἡ ψυχικὴ ἐκείνη συγγένεια, ποῦ μοιάζει με θεμέλιο τῆς συζυγικῆς ζωῆς. Ἐνοιωθάν πῶς ἦσαν δύο συνένοχοι· εἶχαν δείξει μιὰ ἠθικὴ δειλία. Ἐκεῖνος, γιατί μετὸ χρῆμα τοῦ ἀγόρασε μιάν ὠραία κόρη ποῦ ἀγαποῦσε κάποιον ἄλλο. Ἐκείνη, γιατί ἀπὸ ταπεινὸν ἐγωῖσμόν ἐπούλησε τὴν ὀμορφιά της σ' ἐκεῖνον ποῦ ἐπρόσφερε περισσότερα, καὶ ἀρνῆθηκε τὴν παρθενικὴ της ἀγάπη, κ' ἐλησμόνησε τὸν πρῶτο της ἐραστή.

Ἀναμεταξύ τους, ὕστερα ἀπὸ τὴ συμβίωση τόσο καιροῦ, δὲν εἶχε γίνεи ἡ συζυγικὴ ἐκείνη ἀφομοίωση, ποῦ κάνει στὰ δύο σώματα νὰ κατοικῇ μιὰ ψυχὴ.

Ἐκεῖνος τὴν ἀγαποῦσε πάντα μετὸ ἐγωῖστικό αἶσθημα τοῦ ἀνθρώπου, ὃ ὁποῖος θαυμάζει ἓνα καλλιτέχνημα ποῦ τοῦ ἀνήκει. Ἐκείνη εἶχε συνειθίσει νὰ τὸν βλέπη, ὅπως ἡ γάτα βλέπει ἐκεῖνον ποῦ τῆς δίνει φαροκόκκαλα καὶ τὴν χαϊδεύει.

Καί, ἀνεπαίσθητα, ἀγαπήθησαν ὅπως τὰ βῆδια ποῦ σέρνουν τὸν ἴδιο ζυγό.

Ἀλλὰ καθὼς ἀπὸ τὴ σπασμένη πέτρα ξεφυτρώνει λίγο χορτάρι, καθὼς ἀπὸ τὴ σχισμάδα τοῦ βράχου σταλάζει τὸ νερό, καθὼς μερικὲς πληγές, καὶ ἀφοῦ ἐπούλωθουν, ξανανοίγουν, ἔτσι καὶ ἡ πρώτη ἀγάπη μπορεῖ ἀναπάντεχα νὰ ξαναδλαστήσῃ μέσα στὴν καρδιάν, ἀκόμη καὶ ὅταν θαρροῦμε πῶς τὴν ἐθάψαμε στὰ καλά, καὶ πῶς εἶναι σκεπασμένη μετὴν πλάκα τοῦ τάφου — τὴ λήθη.

Ἔτσι μιὰν ἡμέρα στὴν καρδιά τῆς γυναίκας τοῦ Χρυσογένη, ἐνεκραναστήθηκεν ἡ πρώτη ἀγάπη της, ὃ ἐρωτικὸς πόθος τῶν εἴκοσι χρόνων, ξαναξεσταμέγος στὰ τριανταοκτώ, στὴν ἐπικίνδυνην ἡλικία ποῦ ἡ γυναῖκα νοιώθει πῶς χάνεται γιὰ πάντα ἡ ὀμορφιά της καὶ ἡ γοητεία της. Τότε, τὴν πλημμυρίζει ἡ πλέον ἀνίκητη ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς μαζί καὶ τῆς ψυχῆς...

Τώρα στὴν ὄριμη αὐτὴν ἡλικία ξυπνοῦσε μέσα της ὅλο τὸ νεανικό πάθος, ἡ ἐρωτικὴ δίψα, φλογερὴ καὶ ἄσβυστη, τῆς πρώτης ἀγάπης.

Εἶχε φυλάξει τὴν παρθενία τῆς ψυχῆς της ἀκόμη καὶ μέσα στὸ κορμὶ ποῦ ἐγνώρισεν ὅλο τὸν ἐρωτικὸν ὄργασμό, ὅλες τὲς ἡδονικὲς ἀνατριχίλες.

Εἶχε ζήσει τόσα χρόνια φρόνιμα κοντὰ στὸν ἄνδρα της, μέσα στὴ μονοτονία τῆς συζυγικῆς ζωῆς, καὶ τώρα ἄξαφνα καὶ χωρὶς λόγο ὃ σπόρος τῆς πρώτης ἀγάπης της ἀνθίξε στὸ περιδῶλι τῆς καρδιάς της μετὴ μιὰ μοσχοβολιά παρθενικοῦ αἰσθήματος.

Ἦταν μιὰ δεῦτερη ἀνοιξη τὸ φθινόπωρον αὐτὸ τῆς ζωῆς της, ποῦ εἶχε φυλάξει ὅλο τὸν ἀνοιξιάτικον ὄργασμό τῶν χυμῶν, ὅλη τὴ φυτικὴν ἡδονὴ ποῦ πλημμυρίζει τάνθη καὶ τὰ φύλλα.

Τὸ ξύπνημα αὐτὸ τῆς ἀγάπης ἂν ἔφθανε στὸ δειλινὸ τῆς ζωῆς —
κάπως ἀργά — ἦταν ὅμως φλογερὸ, ὀρμητικὸ, διψασμένον, ἦταν κάτι
σὰν προμήνυμα γεροντικοῦ μαρasmus. Καὶ γιὰ τοῦτο ἦταν πλεὶς
τρυφερό, εἶχε μιὰ μουσικὴ περιπάθεια, σὰν τὲς ὥραιες ἡμέρες τοῦ
φθινοπώρου, ποῦ κρῦδουν τὴ νοσταλγικὴν ἀνάμνησιν τῆς χαϊμένης
ἀνοιξης καὶ τῆ μελαγχολικῆ προαίσθησιν τοῦ χειμῶνα ποῦ φθάνει.
Τὴν ἐδασάνιζεν ἓνας ὑπέροχος πόθος τώρα, ποῦ ἐγρικουσε πῶς
χάνει τὴ σαρκικὴ δροσερότητα.

Ἡ θλίψη γιὰ τὸν περασμένον καιρὸ, χαϊμένον ἀνεπίστροφα γιὰ
τὴν ἀγάπην καὶ γιὰ τὴν ἡδονήν, ἐλάβαινε μιὰ παράξενην ἐκδήλωση
στὴν ψυχὴ τῆς, ἐγένετο ἀποστροφὴ γιὰ τὸν νόμιμον ἄνδρα τῆς, συμ-
πάθεια γιὰ τὸν ἐκλεκτὸ ποῦ ἐστάθηκε ἀρραδωνιαστικὸς τῆς χωρὶς
νὰ γίνῃ ἄνδρας τῆς, καὶ προσήλωσιν στοὺς θρησκευτικοὺς τύπους.

Τὲς ἡμέρες ποῦ ἦταν πλεὶς ψυχρὴ στὸν ἄνδρα τῆς, σὰν νὰ ἔκρυ-
βεν ἓνα συγκρατημένο μῖσος, ἦταν καὶ πλεὶς ἀφωσιωμένη στὴ θρη-
σκεία τῆς, ἔμεναν ὥρες γονατισμένη μπροστὰ στὸ εἰκονοστάσι.

Γ'

Ὁ Χρυσογένης μόλις ἄφησε τὴ γυναῖκα του, ἐπῆγε κ' ἐκλείσθη
συλλογισμένος στὸ γραφεῖο του. Ἐμείνε σιωπηλὸς γιὰ ὥρες καὶ
βυθισμένος πάντα στὴν ἰδία σκέψη. Δὲν ἤθελε στὴν καρδίᾳ τῆς γυ-
ναίκας του νὰ εἶναι δυὸ ἀγάπες, νὰ ἔχῃ θέσιν κ' ἓνας ἄλλος, δὲν
τὸ ἤθελε, σὰν τὸν περιβολάρη ποῦ δὲν ἀφίνει στὴν ἰδία γάστρα
ν' ἀνθίσουν δυὸ ρίζες λουλουδιῶν.

Ὅταν ἐνύχτωσεν, ἀνοιξε τὸ παράθυρο.

Ἡ παγωνιά καὶ ἡ νυχτερινὴ σιγὴ ἐσκόρπισαν στὴν ψυχὴ του
μιὰν ἀπειρὴν φρίκην.

Ψηλὰ στὸ γαλανόμαυρον οὐρανὸ τὸ φεγγάρι ἦταν θαμπὸ μέσα
στὰ μαῦρα σύγνεφα, σὰν νεκρικὴ λαμπάδα μὲ μαῦρα κρέπια.
Κάτου ὁ δρόμος, ἔρημος καὶ σιγαλός, ἔδινε τὸ αἶσθημα τοῦ τρόμου.

Ὁ Χρυσογένης ἐγρίκησε μιὰ παγωμένην ἀπελπισίαν νὰ φωλιάζῃ
βαθιὰ στὴν ψυχὴ του...

Κάτι κακὸ θὰ τοῦ ἐτύχαιεν ἀπόψε. Τέτοιο προαίσθημα εἶχε.

Χίλιοι στοχασμοὶ ἐπερνοῦσαν ἀπὸ τὴν σκέψη του. Ἡ συνείδησὴ
τοῦ τώρα τὸν ἐνοχλοῦσε, καὶ κάθε ἀμφιβολία του ἄρχισε νὰ ὑπο-
χωρῇ στὴ φωνὴ τοῦ λογικοῦ.

Εἶχε λυπηθῇ γιὰ τὸν ἀπότομον τρόπο ποῦ εἶχε μιλήσει στὴ γυ-
ναῖκα του. Ἐπίστευε πῶς μιὰ ἐξηγήσιν θὰ μπορούσε νὰ τὰ διορ-
θώσῃ ὅλα.

Μὲ αὐτὴ τὴν πρόθεσιν βγήκεν ἀπὸ τὸ γραφεῖο του γιὰ νὰ πάγῃ
στὴν κρεβατοκάμερα, ποῦ ἦταν ἡ γυναῖκα του.

Δ'

Ἐμπρὸς σ' ἓνα τραπέζι μὲ ἄσπρο σκέπασμα ἦταν καθισμένη
ἡ γυναῖκα του.

Ἐφοροῦσε τὸ στεφάνι τοῦ γάμου καὶ τὸ νυφικὸ τῆς φόρεμα.

Στὸ τραπέζι μιὰ σειρὰ κεριὰ ἀναμμένα ἐφώτιζαν μὲ τρεμόσθυστο φῶς τὸ κεφάλι τῆς ὡραίας γυναίκας, ποῦ ἔγερνε στεφανωμένο. Τὰ χεῖλη τῆς ἐφιθύριζαν.

Στὰ χέρια τῆς ἐκρατοῦσε μιὰν εἰκόνα τῆς Παναγίας, ποῦ τὴν εἶχε ξεκρεμάσει ἀπὸ τὸ εἰκονοστάσι.

Ὁ Χρυσογένης δὲν ἐνοοῦσε τί συμβαίνει.

Ἐκύτταξε γύρω του μὲ ἀνήσυχο βλέμμα. Ὅλα συνειθισμένα, καλὰ καὶ ὡμορφα στὴν κάμερα τοῦ ὕπνου. Τὸ μεγάλο κρεβάτι μὲ τὰ

λευκὰ σκεπάσματα, τὸ εἰκονοστάσι, ποῦ ἐσκεπάζεν ἓνα μέρος τοῦ τοίχου, μὲ τοὺς ἀγίους ποῦ ἐπροστάτευαν τὸ σπίτι, καὶ τὸ καντύλι ποῦ ἐτρεμόσθυνεν ἡ λάμψη του σὰν ψυχὴ.

Ἡ γυναῖκα του ἐφαίνετο δακρυσμένη σὰν νὰ μιλοῦσε μὲ τὸ εἰκόνισμα. Σὲ λίγο ἐγύρισε τὸ κεφάλι καὶ εἶδε τὸν ἄνδρα τῆς, ποῦ τὴν ἐκύτταζεν ἀκίνητος.

Ὡχρὴ λίγο, ἀλλὰ μαγικὴ καὶ πανέμορφη, μέσ' ἐστὶ θαυμάσιο χρυσοκεντημένο νυφικὸ φόρεμα, ἐχαμήλωσε τὰ μάτια τῆς σὰν νὰ ἐφοβεῖτο ν' ἀντικρύσῃ τὸν ἄνδρα τῆς.

— Τί ἐφόρεσες αὐτὸ τὸ καταραμένο φόρεμα; τὴν ἐρώτησεν ἀπότομα ὁ Χρυσογένης.

Ἐκεῖνη ἐκύτταξε μ' ἓνα βλέμμα γεμάτο θλιβερὴ ἀγάπη, γεμάτο πόθο καὶ ἀπογοήτεψη, τὸ νυφικὸ φόρεμα.

— Ἀχ! ναί, ἀπάντησε μὲ βόγγο, καταραμένο ἔγινε τώρα, γιατί γι' ἄλλον τὸ ἔκανα καὶ γι' ἄλλον τὸ ἐφόρεσα.

Ἐνας ἴσκιος ἐσκεπάσε τὸ μέτωπό τῆς. Κάτω ἀπὸ τὰ σκοτεινὰ βλέφαρα, στὰ δακρυσμένα μάτια τῆς ἐφωσφόριζε μιὰ λάμψη.

Τὰ δάκρυα εἶχαν ὑγράναι τὰ ῥοδαλὰ μάγουλά τῆς. Τὰ χεῖλη τῆς ἔτρεμαν. Σ' ὅλο τὸ πρόσωπό τῆς ἦταν γραμμένη μιὰ καταστροφή.

Ἐστάθηκε λίγο σὰν συλλογισμένη. Ὑστερα ἐγύρισε στὸν ἄνδρα τῆς, τὸν ἐκύτταξε μὲ πικρὸ χαμόγελο καὶ τοῦπε μὲ σιγανὴ φωνή:

— Ἐλα Μάρκο, κάθησε ἐδῶ κοντά μου. Εἴμαστε μονάχοι, κανεῖς δὲν θ' ἀκούσῃ τί θὰ σοῦ πῶ· θὰ σοῦ ἐξομολογηθῶ ἐμπρὸς στὴν Παναγία, κ' ἐσύ, ποῦ στάθηκες πάντα καλὸς θὰ μὲ συχωρέσῃς.

Ἐκεῖνος ἔμενεν ἀσάλευτος. Οἱ στιγμὲς ἐπερνοῦσαν σιωπηλές. Τῶν κεριῶν οἱ λάμπεις ἐτρεμόσθυναν.

(Ἐμενεν ὥρες γονατισμένη ἔμπροστὰ στὸ εἰκονοστάσι...)

Καί μέσα στήν ἔρημη σιγὴν ἡ γυναίκα τοῦ Χρυσογένη, φωτισμένη ἀπὸ τὲς τρεμόσβυστες λάμπες, μὲ τὸ εἰκόνισμα στὰ χέρια, μὲ τὴ λευκὴ φορεσιὰ της, μὲ τὸ νυφικὸ στεφάνι, ἄρχισε νὰ γελά βαθιά.

— Χά... χά... χά.

Ὅστερα ἔπαψε τὰ γέλια καὶ ἄρχισε νὰ μιλή. Ἡ φωνὴ της ἦταν θλιθερή, σὰν ἀντίλαλος ἀπὸ τὴν καταστροφὴ τοῦ κόσμου τῆς ψυχῆς της.

— Νά, ἡ Παναγία, ἔλεγε· νά, τ' ἅγια 'κονίσματα ποῦ μᾶς παραστέκουν.

Ὁ Χρυσογένης δὲν ἐφαντάσθη πῶς ὁ νοῦς τῆς γυναίκας του εἶχε ταραχθῇ. Ἐπροχώρησε στὸ τραπέζι κοντὰ της, χωρὶς νὰ μιλήσῃ, κ' ἐστάθηκε συλλογισμένος. Κάθε παληὰ του ὑποφία ἐσάλευε τώρα μέσα στὴ σκέψη του. Ἐξαφνα ἐκινήθη ἀπότομα σὰν νὰ ἐξυπνοῦσε μέσα του μία συγκρατημένη ὀργή, κ' ἐξέσπασε σ' ἓνα ἄγριο κίνημα. Γεμάτος θυμὸ ἔρριψε τὸ κάθισμά της, καὶ μὲ φοβερὴ φωνή, χτυπώντας τὰ πόδια του, ἐφώνησε:

— Νὰ τὸ βγάλῃς εὐθὺς αὐτὸ τὸ φόρεμα, αὐτὸ μᾶς φέρνει τὴ δυστυχία.

Ἐκείνη τὸ ἐκύτταξε πάλι μὲ ἀγάπη καὶ μὲ πόθο, μὲ μιὰ ἐκφραση μετανοημένης ψυχῆς, ποῦ δὲν μπορεῖ πλιὰ νὰ κάμῃ τίποτε. Ἀπλῶς τρέμοντας τὸ χέρι της στὰ χρυσὰ κεντήματα σὰν νὰ ἤθελε νὰ τὰ χαϊδέψῃ.

— Ἐδῶ νὰ γδυθῇς, σοῦ εἶπα. Καὶ νὰ μοῦ πῇς ὅλη τὴν ἀλήθεια.

Ὅχι, φέμματα.

Χλωμὴ ἀπὸ τὸ φόβο καὶ τὴν ἀπελπισίαν ἐκείνη, δὲν ἀποκρίθη. Ἐκαμεν ἓνα κίνημα σὰν νὰ ἤθελε νὰ καθήσῃ σὲ μιὰ πολυθρόνα.

Ὁ Χρυσογένης ἐπλησίασε καὶ τὴν ἐτράβηξε δυνατὰ ἀπὸ τὸ φόρεμα.

— Γδύσου εὐθὺς, σοῦ λέω... θὰ τὸ κάψω!

Ἐκανε σὰν τρελός.

Ἡ γυναίκα του ἐφοβήθη. Εἶδε τὰ μάτια του ποῦ ἄστραφταν, καθὼς τῆς ἐτραβοῦσε τὸ φόρεμα. Θὰ τὸ ἐξέσχιζεν ἀπάνω της.

Καὶ ἐγδύθη.

Θυμωμένος ὁ Χρυσογένης ἄρπαξε τὸ πολύτιμο κομψὸ φόρεμα. Ἐκείνη ἀπλῶς τὰ χέρια. Τὸ ἀγαπημένο νυφικὸ φόρεμα, σάβανο

τῆς πρώτης ἀγάπης της, τῷδλεπε τώρα στὰ χέρια ἐκείνου ποῦ ἔπνιξε μέσα στὴ θλίψη τοῦ γάμου τὸ ἐρωτικὸν ὄνειρο τῆς παρθενικῆς ψυχῆς της.

Τὸ νυφικὸ της φόρεμα, καμωμένο γιὰ τὸν ἐκλεκτὸ τῆς καρδιάς της, ποῦ ὁ σκληρὸς ὑπολογισμὸς τοῦ πατέρα της δὲν τὴν ἄφισε νὰ τὸν πάρῃ, τὸ νυφικὸ της φόρεμα ποῦ τὸ ἐφύλαγε πάντα, μ' ἐπιμέλεια τυλιγμένο, σὰν πολύτιμο κειμήλιο, σὰν θησαυρὸ χαϊμένης ἀγάπης, τῷδλεπε τώρα μὲ πόνο καὶ ἀγανάκτηση στὰ βέβηλα χέρια τοῦ ἀνδρός της.

Ὁ Χρυσογένης εἶχε μίαν ἄγριαν ἐκφραση. Ἐνας νευρικός σπασμὸς ἐτάραζε τὸ πρόσωπό του.

Τὸ ἔσφιξε λίγην ὥρα στὰ χέρια του ποῦ ἔτρεμαν, ἔκαμεν ἓνα

κίνημα απότομο και τὸ ἔρριξε στὴ θερμάστρα. Ὑστερα ἐπῆρεν ἓνα ἀπὸ τ' ἀναμμένα κεριὰ καὶ τοῦ ἔβαλε φωτιά.

Ἡ φλόγα εὐθὺς ἐξελαμπάδισε.

Ἡ γυναῖκα τοῦ ἐφώνησεν. Ἐκαμε νὰ τρέξῃ πρὸς τὸ φλογισμένο φόρεμα, ἀλλὰ ἐστάθηκε καὶ με ὠργισμένα μάτια, ποῦ ἀντιφέγγιζαν ὅλη τὴν λάμψη τοῦ μίσους, ἐκύτταξε τὸν ἄνδρα τῆς καὶ τὸ νυφικό τῆς φόρεμα ποῦ τὸ ἐγλυφεν ἡ χρυσὴ φλόγα, καὶ τὸ ἄφινε στάχτη. Ἐδῶλε μιὰ δυνατὴ σπαραχτικὴ φωνή, κ' ἔπεσε στὴν πολυθρόνα σὰν λιποθυμισμένη.

— Ἀτιμε, φονιά!.. ἐψιθύρισε.

— Τί θέλεις νὰ πῆς; τὴν ἐρώτησε.

Ἐκείνη ἔσφιξε τὰ χεῖλη τῆς κ' ἐγέλασε μ' ἓνα ἄγριο γέλιο.

Ἐκαμε νὰ τῆς πιᾶσῃ τὸ χέρι, ἀλλὰ ἐκείνη ἐτραβήχτηκε με ὀργὴ καὶ τοῦ ἐφώνησε δυνατὰ:

— Πίσω, ἄτιμε!

Ἡ λέξη αὐτὴ ἐχτύπησεν ἄσχημα στὸ αὐτί του.

— Τί εἶπες, μωρή; ἐφώνησε μανιώδης.

Ἐκείνη δὲν ἀποκρίθηκε.

Τὴν ἐκύτταξε καλὰ στὰ μάτια, μέσα στὰ μάτια τῆς ἐλαμπύριζεν ἡ ἐνοχὴ ψυχῇ τῆς· τὰ μάτια τῆς τοῦ ἔλεγαν ναί, κ' ἐχαμήλωναν μ' ἐντροπὴ κατὰ γῆς.

Ἡ στιγμὴ ἦταν φοβερή. Ὁ Χρυσογένης ἐτινάχτηκε με ὀρμή. Ἦταν ἔξω φρενῶν.

Ἐνα παλαιὸ μῖσος, μία ἐκδίκηση ἐξυπνοῦσε μέσα στὴν ψυχὴ του· τὸ αἷμα τοῦ τὸν ἐπνίγε, ἀνέβηκε καὶ τὸν ἐχτύπησε στὸ κεφάλι. Τὰ μάτια τοῦ ἄστραφταν, ἐζητοῦσαν νὰ πεταχθοῦν ἔξω ἀπὸ τὰς κόγχες των. Δὲν ἤμποροῦσε νὰ κρατηθῇ. Ὁ νοῦς τοῦ ἐφλογίζετο.

— Γιὰ με λές αὐτὸ τὸ λόγο, μωρή; ἐρώτησε πάλι.

— Χά, χά... καὶ γιὰ ποιὸν ἄλλο!

— Λές πῶς εἶμαι ἄτιμος ἐγώ;

— Ναί, ἐσύ.

Ὁ Χρυσογένης ὥρμησε δαιμονισμένος. Ἐδῶσε μιὰ κλωτσιὰ καὶ τὸ τραπέζι ἔπεσε χάμου. Τὸ εἰκόνημα ἐκύλησε με δροῦπο στὸ πάτωμα.

Τὰ κεριὰ ἐσβύστηκαν.

Ἐκαμε ν' ἀρπάξῃ τὴ γυναῖκα τοῦ. Ἦθελε νὰ τὴν πνίξῃ. Αἰσθάνοταν μίαν ἀκατανίκητὴ ἐπιθυμίαν νὰ σφίξῃ τὰ δάχτυλά του στὸ λαιμό τῆς. Ἀπλῶσε τὸ χέρι τοῦ ἀλλὰ δὲν τὴν ἔπιασε. Ἐκαμε νὰ προχωρήσῃ μέσ' ἑστὸ σκοτάδι κ' ἐσκόνταψε στὸ κάθισμα.

Ἐδῶκεν ἔξω ἀπὸ τὸ δωμάτιο.

Ἐπῆρε τὸ καπέλλο τοῦ κ' ἐκατέβηκε στὸ δρόμο.

Ε'

Ἀρχισε νὰ περιπατῇ. Τὸ κεφάλι τοῦ ἐφλέγετο. Ὁ παγερὸς ἀγέρας τῆς νύχτας τοῦ ἐστέγνωσε τὸ ἰδρωμένο μέτωπό του.

Ἐσκέφθη νὰ πάγῃ στὸν ἀδελφὸ τῆς γυναῖκας τοῦ.

Ἐστρηψε δρόμο. Τὰ σπίτια κλειστά, βουδᾶ, ψυχρά, κοιμισμένα

ἀπὸ τὸ ἓνα καὶ τ' ἄλλο μέρος τοῦ δρόμου, ἐφαίνονταν σὰν νὰ ἐκρατοῦσε καθένα τὸ μυστικό του.

Καὶ μέσα στὴν ἄπειρή σιγή, ἐκεῖ μακριά, ἓνα σπίτι ὅπου ἔδιναν χορό, ἔλαμπε μὲ φωτισμένα παράθυρα. Ὁ Χρυσογένης ἐθυμήθηκε τὴ νύχτα τοῦ γάμου του καὶ μιὰ πικρὴ βλαστήμια τοῦ ξέφυγεν ἀπὸ τὸ στόμα.

Φωνὲς σδυμένες ἔφθαναν ἀπὸ μακριά. Ἔσκυψε τὸ κεφάλι του, κ' ἐπροχώρησε μὲ γλήγωρο βῆμα.

Ἐφθασε στὸ σπίτι τοῦ ἀδελφοῦ τῆς γυναίκας του. Ἐχτύπησε τὴ θύρα δυνατά.

Ἦστερ' ἀπὸ πολλὴν ὥρα ἓνας ὑπηρέτης ἦλθε καὶ τοῦ ἄνοιξε.

— Μπᾶ! τί τρέχει τέτοιαν ὥρα; τὸν ἐρώτησεν ἀνήσυχος, τρίβοντας τὰ μάτια του.

— Ὁ ἀφέντης σου;

— Κοιμᾶται.

— Νὰ τὸν ξυπνήσῃς τώρα, στὴ στιγμή. Σὲ λίγην ὥρα κατέβηκεν ὁ γυναικάδελφός του.

Ὁ Χρυσογένης τοῦ τὰ εἶπεν ὅλα. Δὲν ἦταν ἀμφιβολία.

— Τὴν ἀδελφὴ σου ἢ τὴν σκοτώνω ἢ τὴν πετάω στὸ δρόμο.

— Καλλιτέρα τὴ σκοτώνω!

ἀπεκρίθη ὁ ἀδελφός, σαστισμένος γιὰ τὴν ἀπροσδόκητην εἶδηση, σὲ τέτοιαν ὥρα, καὶ πληγωμένος στὴ φιλοτιμία καὶ στὴ νύστα του.

Κ' ἐγύρισαν στὸ σπίτι μαζί κ' οἱ δύο. Ἀνέβηκαν. Ἐμπήκαν στὴν κρεββατοκάμερα.

Τὸ τραπέζι ἦταν ἀκόμη χάμου, τὰ κερὰ σδυμένα, τὸ εἰκόνισμα πεταγμένο, τὰ καθίσματα ῥιγμένα ἀνάποδα. Ἡ γυναῖκα τοῦ Χρυσογένη, ὀρθὴ στὸ μέσο τοῦ δωματίου, σχεδὸν γυμνή, ἐκρατοῦσε στὰ χέρια ἓνα κερὶ ἀναμμένο καὶ μὲ τὰ πόδια τῆς ἐπατοῦσε χάμω τὸ στεφάνι τοῦ γάμου τῆς.

Μόλις ἐμπήκαν, ὁ ἀδελφός τῆς πνιγμένος ἀπὸ τὸ θυμὸ τῆς εἶπε:

— Μωρή, τί ἔκαμες;

Ἐκείνη τὸν ἐκύτταξε κ' ἐγέλασε. Ἐνα γέλιο συριστικό, στριγγό, ἀφύσικο, σὰν ν' ἀντηχοῦσεν ἀπὸ κάποια βάθη.

Ὁ ἀδελφός τῆς ἐμάνισε.

Ὁ ἄνδρας τῆς ἐπῆγε κοντά.

— Τί γελᾷς;

— Ἄτιμε, τοῦ ἀπάντησεν ἐκείνη.

(Ἐφοροῦσε τὸ στεφάνι τοῦ γάμου καὶ τὸ νυφικό της φόρεμα...)

Τὴν ἐκύτταζε στὰ μάτια. Τὸ βλέμμα της ἐμιλοῦσε καθαρά, σὰν μία πικρὴ εἰρωνεία, σὰν νὰ τοῦ ἔλεγε πάλι: — Εἶσαι ἄτιμος!

Μέσα στοῦ νοῦ τοῦ ἐξωντάνεψαν τὰ λόγια ποῦ τοῦ εἶχε πεῖ ἡ γυναῖκά του. Τὸ αἷμα ἀνέβηκε στὰ μάτια του.

Χάμω ἦσαν τὰ κηροπήγια τῶν σβυμένων κεριῶν. Ἀρπάζει ἓνα ὁ Χρυσογένης καὶ ἀρχίζει νὰ τὴν χτυπᾷ.

Τὴν ἐχτυποῦσεν ἀλύπητα. Ἡ ὀργὴ τοῦ εἶχε σκοτίσει τὸ νοῦ. Ἡ ἰδέα τῆς ἀτιμίας τὸν ἐφρένιαζε.

Ἐκεῖνη μ' ἓνα γέλιο τρελὸ τοῦ ἔλεγε:

— Εἶσαι ἄτιμος. Χά... χά... χά, εἶσαι ἄτιμος!

— Μωρὴ, θὰ σὲ σκοτώσω! φωνάζει ὁ ἀδελφός της καὶ ῥίχνεται κατ' ἐπάνω της. Ἀρπάζει ἓν ἄλλο κηροπήγιο καὶ ἀρχίζει νὰ τὴν χτυπᾷ κι' αὐτός.

Ἐκεῖνη ἔπεσε χάμω. Τὸ κερί ποῦ ἐκρατοῦσε στὰ χέρια της ἔσβυσε. Τὸ σκοτάδι ἐπλημμύρισε παντοῦ. Καὶ οἱ δυὸ τὴν ἔδερναν ἀκούραστοι, ἀλύπητα. Τὴν ἐχτυποῦσαν, τὴν ἐχτυποῦσαν.

Μέσ' ᾗτὸ σκοτάδι τὰ μάτια της ἐλαμπύριζαν σὰν τῆς γάτας. Ἡ φωνὴ της βραχνῇ ἐπνίγετο στὸ λάρυγγά της, κ' ἔδογγουσε. Τὸ κορμί της ἐσπάραζε.

Ἐξω ὁ ἀγέρας ἐφυσοῦσεν, ἐμούγγριζε, χτυπῶντας τὰ παράθυρα, λές κ' ἐσουντρώφευε τὸ θρῆνο τῆς ὠραίας γυναίκας. Ἐτρίζαν τὰ παράθυρα λές κ' ἐπονοῦσαν ἓναν ἄπειρο βαθὺ πόνο.

Ὅλο ἐμούγγριζεν ὁ ἀγέρας εἰς τὸν ἐρημο δρόμο, μὲ θλιθερὴ μονοτονία, σὰν ἦχος μακρυσμένων τυμπάνων ὁποῦ ἐσουνόδευαν κάποια κηδεῖα.

ΣΤ'

Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἡ γυναῖκα τοῦ Χρυσογένη εἶχε τὸ πρόσωπό της αἱματωμένον ἀπὸ τὰ χτυπήματα. Ἐφώναζε καὶ ζητοῦσε τὸ νυφικὸ της φόρεμα ποῦ τῆς ἔκαψεν ὁ ἄνδρας της.

Ἦστερ' ἀπὸ μίαν ἐβδομάδα τὴν ἐσουντρώφεψαν στὴν Εὐρώπη. Τὴν ἐκλείσαν σ' ἓνα φρενοκομεῖο. Ἐκεῖ ἐπέθανε πρὶν περάσουν λίγα χρόνια.

Ὁ Χρυσογένης, ἀπὸ τότε, ἔχασε τὴ γαλήνη τῆς ψυχῆς του. Μέσα του ἐφώλιασεν ἡ αἰώνια θλίψη, μιὰ ἀμφιβολία ἀκατάπαυτη.

Πότε ἐνόμιζε, μέσα στὴ νυχτερινὴ σιγῇ, πῶς ἄκουε τὴ φωνὴ τῆς γυναίκας του, ὅπως ἐνεῖνο τὸ βράδυ: — Εἶσαι ἄτιμος... χά, χά, χά. — Αὐτὴ ἡ φωνή, πολλές φορές, τὸν ἐξυπνοῦσε τρομασμένο.

Μία τύψη μέσα στὴ συνείδησή του τὸν ἐφθειρεν ἀδιάκοπα, ὅπως τὸ σαράκι τρώγει τὸ ξύλο. Ἡ σκέψη του ἦταν γυρισμένη πάντα ἐκεῖ.

Συχνὰ ἐρωτοῦσε τὸν ἑαυτό του:

— Μοῦ εἶπε τὴν ἀλήθεια, τάχα; Ἐτρελάθηκεν ὕστερα ἀπὸ τὰ χτυπήματα, ἢ τὰ λόγια της ἐκεῖνα ἦσαν τρελά, κ' ἐγὼ περισσότερο τρελὸς ποῦ δὲν τὸ εἶχα καταλάβει;

Ἀλλὰ ἡ θλίψη του καὶ ἡ μετάνοιά του δὲν ἤμποροῦσαν νὰ λύσουν τὸν γόρδιο δεσμὸν αὐτῆς τῆς ἀμφιβολίας.

Τώρα ὁ Χρυσογένης ἐγρικουσε μιὰ μεγάλην ἐντροπή, μία περι-

φρόνηση πρὸς τὸν ἑαυτό του. Ἐδείρεν ἓνα ἀδύνατο πλάσμα, μιὰ γυναῖκα, ἔδειρε τὴ γυναῖκά του, σὰν νὰ ἦταν ὁ πλιὸ πρόστυχος παληάνθρωπος, σὰν νὰ ἦταν ὁ πλιὸ κοινὸς μεθυστής, αὐτὸς ὁ ψυχρὸς, ὁ λογικὸς, ὁ εὐγενὴς ἄνθρωπος ποῦ εἶχεν ὅλη τὴν ἀρχοντικὴ συναίσθησιν τῆς ἀξιοπρεπείας του.

Καὶ γιὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὸν ἑαυτό του, γιὰ νὰ παρηγορήσῃ τὴ θλίψιν του, ἐσκέφτετο πῶς ἡ ἀγάπη τὸν ἐτύφλωσε καὶ τὸν ἔκαμε σὰν τρελό, ὅταν ἐρρίχτηκε μὲ μανία ἐπάνω της καὶ ἄρχισε νὰ τὴν χτυπᾷ. Τότε ἤθελεν ἡ ἀγάπη της νὰ νάιναι ὅλη γι' αὐτόν, καὶ ὄχι γιὰ κανέναν ἄλλο. Καλλίτερα τὴν ἤθελε νεκρὴ παρά νὰ τὴν μοιράζεται μ' ἓνα τρίτο.

Ἀλλὰ τώρα... ἀλλὰ σήμερα, πῶς ἄλλαξαν οἱ στοχασμοὶ του καὶ πῶς ἐσπάραξεν ἡ καρδιά του πλημμυρισμένη ἀπὸ ἀγάπην, ἀπὸ πόνο. Ἡ ψυχὴ του ἰσκιοφωτιζέτο ἀπὸ χίλια τρυφερά αἰσθήματα συγκρατημένα καὶ ἀθόρυβα, ἀπὸ μία δειλὴ μετάνοιαν, ἀπὸ μίαν ἀπεριόριστη συγγνώμην.

Θὰ ἤθελε νὰ ἦταν ἀκόμη ζωντανὴ ἡ ὠραία γυναῖκα του γιὰ νὰ τῆς δείξῃ ὅλη τὴν ἀφοσίωσίν του, τὴ μετάνοιαν, τὴν ἀγάπην του.

Ἄς τὴν εἶχε, καὶ ἄς εἶχεν ἀγαπήσει κ' ἓναν ἄλλον, ἄς μπορούσε νὰ τὴ σφίξῃ στὴν ἀγκαλιά του, νὰ τὴν κυττάξῃ μέσα στὰ μάτια, ἄς τὴν ξανάβλεπε μὲ τὸ οὐράνιο χαμόγελό της, ἄς τοῦ ἔλεγε σ' ἀγαπῶ, κ' ἄς ἤξερε πῶς ἦταν καὶ ψέμματα, καὶ αὐτὸς θὰ ἔπεφτε στὰ πόδια της, θὰ τῆς τὰ συγχωροῦσεν ὅλα.

Θὰ τὴν ἀγαποῦσε μὲ ὅλη τὴ θέρμην τῆς καρδιάς του, ὅπως στὸν καιρὸ ποῦ ἤξερε πῶς τὴν παρθενιά της μόνος αὐτὸς τὴν ἐπῆρε, καὶ τὸ κορμί της μόνος αὐτὸς τὸ χάρηκε καὶ κανεὶς ἄλλος.

Ἄς ἤξερε πῶς ἤμπορούσε νὰ τὴν εὕρῃ καὶ θὰ πῆγαινε νὰ τὴν πάρῃ ἀκόμη καὶ μέσ' ἀπὸ τὸ δρόμο, κυλισμένη σὲ κάθε ἠθικὴ λάσπη.

Φθασμένος τώρα στὸ κατῶφλι τῆς γεροντικῆς ἡλικίας, ἀπογοητευμένος καὶ ἐρημος ἐνοιῶθε τὴν ἀνάγκη τῆς ἀγάπης· καὶ ὅμως ἐπίστευε πῶς ἡ λατρευμένη νεκρὴ, μέσ' ἀπὸ τὸν τάφο της, ἐκρατοῦσε γι' αὐτόν ἓνα πικρὸ καὶ ἄλυτο μῖσος ποῦ ἐδάραινε κ' ἐφαρμάκιζεν ὅλη του τὴ ζωὴ.

(Ζάκυνθος 1902)

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ

ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΙ ΑΞΙΩΜΑΤΑ

III ἐκδίκησις μᾶς ἐξιώνει μὲ τοὺς ἐχθροὺς μᾶς ἡ συγγνώμην μᾶς καθιστᾷ ὑπεριότερους αὐτῶν.

Ἡ φύσις χαρίζει τὴν μεγαλοφυΐαν, ἡ συναναστροφὴ τὸ πνεῦμα, ἡ μελέτη τὴν καλαισθησίαν.

Τὰ μικρὰ πάθη μᾶς βοηθοῦν διὰ νὰ ζῶμεν τὰ μεγάλα, διὰ νὰ ἀποθνήσκωμεν.